

پیام شورای افغان های مقيم دنمارك

به

کنفرانس علمی سالانه انجمن حقوق دانان افغان در اروپا - ۱۹ نوامبر
۲۰۱۶ منعقدۀ هلموند - هالند

تحت عنوان " افغانستان و حاکمیت قانون "

کوپنهاگن - ۱۹ نوامبر ۲۰۱۶

دوستان عزیز،
اشترک کنندگان کنفرانس

«حاکمیت قانون» یکی از مفاهیم اساسی است که امروزه نه تنها در حوزه مطالعات حقوقی بلکه در ساحات فلسفه، سیاست، اقتصاد، تاریخ و جامعه شناسی مورد توجه صاحب نظران قرار گرفته است. «حاکمیت قانون» به عنوان مفهومی کلیدی برای ممانعت از خودکامگی و اعمال قدرت خودسرانه، از زوایای مختلف به عنوان اصل، نورم و حتی ارزش مورد پذیرش قرار گرفته است. این اصل، الهام بخش مفاهیم و اصول دیگری از قبیل مشروطه خواهی قانونیت، عدالت طبیعی، مسئولیت، پاسخگویی، کنترل قضایی و تفکیک قوا بوده است. از سوی دیگر، توجه به اصل حاکمیت قانون و قبول پیامدهای آن، یکی از عناصر اساسی «حکومت داری خوب» به حساب می آید که امروز از مفاهیم مطرح در نهادهای بین المللی فعال در عرصه های اقتصادی و سیاسی بوده و در افغانستان هم در سیاست های « دولت وحدت ملی » جا داده شده است. در افغانستان متصل استرداد استقلال، به اصل « حاکمیت قانون » توجه لازم به عمل آمد. اعلیحضرت امان الله خان پس از بازگشت از مسافرت اروپا دلایل پیشرفت کشور های اروپایی را « حاکمیت قانون » توصیف کرد. زیر تأثیر همین نظر بود که که در مدت کوتاهی بیشتر از هفتاد نظامنامه که بنیاد «حکومت قانون» را تشکیل میداد به میان آمد.

مزید بر آن ، خود پادشاه نظارت بر تطبیق قانون را به عهده گرفته و گزارش هایی را در این باره از تمام ولایات تقاضا می کرد . پادشاه به این اکتفا نکرده تفتیش و نظارت بر تطبیق قانون را خود به دست گرفت . او در مسافرت سی و پنج روزه به کندهار در سال (۱۳۰۳-۱۹۲۵) که خود آنرا " سفر تعقیب و تفتیش قانون " خوانده بود ، شخصاً از چگونگی تطبیق قانون تفتیش کرد و گزارش خود در این مورد را هم ، «حاکمیت قانون» نام داد . در تاریخ افغانستان هیچگاه دیگری به چنین یک گزارش تفصیلی در باره چگونگی حاکمیت قانون آنهم با نظارت شخص شاه بر نه می خوریم.

خوشبختانه که این سند حقوقی و تاریخی به نام « حاکمیت قانون در افغانستان » در دسترس قرار دارد.

معهداً ، هر قدر از آن تاریخ به این سو میآئیم ، با حاکمیت قانون بیگانه و بیگانه تر می شویم . امروز وضع در کشور به طوری است که ادعای حاکمیت قانون و حکومت داری خوب بیشتر به یک ادعای میان تهی شباهت دارد.

اگر مطالعه و ارزیابی نهادهای بی طرف بین المللی را در باره چگونگی وضع مؤلفه های مهم عدالت اجتماعی در افغانستان از نظر بگذرانیم ، به نتایج اسفناکی می رسیم. پروژه عدالت جهانی که گزارش سالانه خود را اخیراً انتشار داده و جایگاه کشور های مختلف را از رهگذر حاکمیت قانون و داشتن نظام مؤثر عدلی پخش کرده ، افغانستان را در جمع ۱۱۳ کشور ، فاسد ترین کشور جهان به حساب آورده و وضع حاکمیت قانون و نظام قضایی کشور را نگران کننده خوانده است . براساس این گزارش افغانستان نه تنها در کلیه رشته های عدلی و حاکمیت قانون در تمام جهان در مقام بدی قرار دارد بلکه مهمتر اینکه در تمام ساحات اعم از : مالی و اداری نظم و امنیت - دسترسی به نهاد های قضایی - اجرای قوانین از نظر رعایت حقوق اساسی اتباع ، عدالت قضایی مؤثر و محدودیت قدرت دولتی به جایگاه بدتری نسبت به سال گذشته سقوط کرده است.

در چنین احوالی تدویر کنفرانسی که «حاکمیت قانون در افغانستان را» مورد بررسی قرار دهد یکی از ضروریات مبرم به شمار می رود . ما یقین داریم که این کنفرانس با ارائه مقالات و در تبادل نظر قرار دادن موضوعات مهم و دلچسپ به تعداد از سوالات دارای اهمیت پاسخ ارائه خواهد نمود. کنفرانس بدون شک دیدگاه های خویش را به جامعه افغانی، حلقات رسمی و غیر رسمی سیاسی و اجتماعی داخل و خارج کشور شریک خواهد ساخت.

موفقیت کنفرانس را تمنا داریم .

عبدالفتاح سکندری
رئیس